

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

Datum

2022-01-20

Ärendebeteckning

100-9552-2021

1(7)

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se

med kopia till

catherine.versini.bovin@regeringskansliet.se

Yttrande avseende

Dnr N2021/02580

SOU 2021:60. Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen

Ställningstagande

Länsstyrelsen Västerbotten har valt att lämna yttrande på del av utredningen som lämnar förslag på enklare regelverk för mikroföretag¹.

Länsstyrelsen instämmer i utrednings slutsats att arbetet med regelförenklingar behöver ske på ett långsiktigt, brett och systematiskt sätt. Länsstyrelsen instämmer även i utredningens bedömning att förvaltningslagen inte ensam räcker till säkra myndigheternas efterlevnad och målen för förenklingspolitiken. Det behövs i dessa frågor tillkommande styrningsåtgärder.

Länsstyrelsen instämmer i följande förenklingsförslag;

- att bestämmelser om hotelltillstånd upphävs i hotellagen (SFS 1966:742), med motivering att det är en påtaglig förenklingen och syftet med tillståndet omhändertas på annat sätt.
- att införa ett varningssystem gällande reglerna om kör- och vilotider, vilket ersätter nuvarande sanktionsavgifter till transportföretagen.

Länsstyrelsen instämmer inte i förslagen om förenklingar gällande möjligheterna att ersätta eller ändra befintliga små byggnader i strandskyddade områden. Mer specifikt gäller det lagförslagen att;

- det i Miljöbalken (1998:808) ska införas en ny bestämmelse, 7 kap. 16. 4. §.
- det i Plan- och bygglagen (2010:900) ska införas en ny bestämmelsepunkt, 9 kap. 3 d §.

Länsstyrelsen lämnar kommentarer på den del som avser regelförenklingar och myndigheters regeltillämpning samt förslaget om en sammanhållen regelgivningsprocess för att systematiskt identifiera och hantera framtida förenklingsbehov för mikroföretag.

¹ Del 2 handlar om modernisering av bokföringslagen och del 3 gäller tydligare regler för kombiuppdrag, vilket inget yttrande lämnas.

Länsstyrelsens ställningstagande

Lagar och regler är, tillsammans med kompetensförsörjning, de områden som mikroföretag upplever vara bland de största hindren för tillväxt. Den relativa tidsåtgången för ett litet företag att följa, tolka och tillämpa olika regler är större än för stora företag. Uppdraget har varit dels att utreda och lämna förslag till förenklingar av regelverk med betydelse för mikroföretagande, dels att överväga och föreslå vissa åtgärder som förenklar och moderniserar bokföringslagen. Utredningen lämnar tre konkreta förslag till regelförenklingar:

Avskaffande av hotelltillståndet

De som ska driva hotell ska inte längre behöva ansöka om eller beviljas tillstånd för att driva hotellrörelse eller behöva t.ex. utse föreståndare. Enligt de nuvarande bestämmelserna får hotell- eller pensionatsrörelse som är avsedd att ta emot minst nio gäster eller omfatta minst fem gästrum drivas av den som har beviljats tillstånd från Polismyndigheten. Tillståndet ska förnyas vart femte år. Bestämmelser om hotelltillstånd är inte nödvändig eftersom andra regler omhändertar syftet ifråga. Bestämmelser om hotelltillstånd återfinns i hotellagen (SFS 1966:742).

Länsstyrelsen instämmer i förenklingsförslaget att upphäva kravet på hotelltillstånd i hotellagen. Nyttan med förenklingen är påtaglig och syftet med tillståndet omhändertaras på annat sätt.

Förenklingar i reglerna om kör- och vilotider

För att förbättra trafiksäkerheten, arbetsvillkoren och konkurrensvillkoren inom vägtransportområdet finns regler om kör- och vilotider. Kontroll sker med färdskrivare. Regelverket upplevs som restriktivt, komplext och svårtolkat². Förslaget gäller en nyordning där Transportstyrelsen i stället för sanktion meddelar transportföretaget en varning vid smärre överträdelse av reglerna om kör- och vilotid. Utredningen bedömer att detta skulle förenkla för transportföretagare och sänka deras kostnader, samt att det överensstämmer med proportionalitetsprincipen. Förslaget kommer ursprungligen från Transportföretagen som argumenterat att sanktionsavgifter ofta gäller rena handhavandefel eller för fordon som flyttas på terminal- och depåområden och då registrerar rörelser utan förarkort i färdskrivarna.

Länsstyrelsen instämmer i förenklingsförslaget att införa ett varningssystem gällande reglerna om kör- och vilotider, vilket ersätter nuvarande sanktionsavgifter till transportföretagen.

² Regler om kör- och vilotider finns i Europaparlamentets och rådets förordningar (EG/EEG) samt i den svenska förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare m.m. (FKV).

Avgränsade förenklingar gällande möjligheterna att ersätta eller ändra befintliga små byggnader i strandskyddade områden

Små byggnader i strandnära områden utgör en viktig resurs för lokala småföretags möjligheter att starta och driva verksamhet i attraktiva lägen. Strandskyddslagstiftningen å sin sida syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområdet och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Förslagen gäller nya bestämmelser i miljöbalken och i plan- och bygglagen som innebär en generell dispensfri möjlighet att i en strandskyddszon utföra en ny byggnad eller en ombyggnad istället för en befintlig byggnad.

I nuvarande lagstiftning finns begreppet LIS – Landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Med hänvisning till LIS kan mindre företag få tillstånd att utföra åtgärder och anlägga byggnader inom strandområdet. Det måste bli tydligt för kommunerna hur arbetet med LIS kan förbättras. En positiv landsbygdsutveckling har behov av ett förändrat och förenklat regelverk, men förslagen måste tas i en helhet i samband med eventuell förändring av strandskyddslagen.

Utredningen problematiserar havskustens strandområden men hanterar inte stränder vid sjöar och älvar. I vårt län ligger i stort sett all bebyggelse vid älvar eller sjöar. För att nå de landsbygdspolitiska målen behöver det skapas attraktiva besöks- och boendemiljöer i strandnära lägen. För att nå en hållbar landsbygdsutveckling behöver vi få en strandskyddslag som bejakar utveckling samtidigt som hänsyn tas till det rörliga friluftslivet och miljö- och naturvärden samt klimatförändringar.

Länsstyrelsen uppmanar regeringen att ta initiativ till försöksverksamhet där modeller för en mer flexibel strandsskyddsplanering prövas och utvärderas. Dagens modell att på förhand planera för vilka områden som är bäst lämpade för exploatering är för trubbigt för att klara utmaningarna kring en hållbar landsbygdsutveckling.

Förslag till ändringar i Miljöbalken och Plan- och bygglagen

Länsstyrelsen instämmer inte i förslaget om förenklingar gällande möjligheterna att ersätta eller ändra befintliga små byggnader i strandskyddade områden. Länsstyrelsen gör bedömningen att förslagets genomförande leder till att strandskyddets syften skadas i allt för hög grad.

Miljöbalken (1998:808)

Länsstyrelsen instämmer inte i förslaget att det i Miljöbalken (1998:808) ska införas en ny bestämmelse, 7 kap. 16. 4. §.

16 § Förbuden i 15 § gäller inte: 4. *ändringar i små befintliga byggnader eller anläggningar och uppförande av små byggnader eller anläggningar som ersätter befintliga byggnader eller anläggningar, om ändringarna inte har uppenbar negativ betydelse för strandskyddets syfte.*

Föreslaget gäller alla små befintliga byggnader inom strandskyddat område. Det är inte definierat vad som avses med små byggnader eller vem som ska avgöra om en ändring inte har uppenbar negativ betydelse för syftet med strandskyddet. Utredningen har inte klarlagt på vilket sätt byggnadens ändrade funktion påverkar hemfridszonen. Ett mindre förråd, båthus eller liknande har i rättspraxis fastslagits sakna hemfridszon. Däremot har uthyrningsstugor/gäststugor en hemfridszon på minst 10 meter runt omkring byggnaden, vilket påtagligt begränsar det allemansrättsliga tillträdet i en strandskyddszone.

Strandskyddsutredningen³, har lämnat förslag till författningsändringar som medför att strandskyddet i miljöbalken görs om i grunden. Syftet har varit att utreda en ökad differentiering som tar hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringstryck. Ändringarna i lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Plan- och bygglagen (2010:900)

Länsstyrelsen instämmer inte i förslaget att det i Plan- och bygglagen (2010:900) ska införas en ny bestämmelsepunkt, 9 kap. 3 d §.

9 kap. Undantag för ekonomibygnader m.m. - 3 d § Om en byggnad omfattas av Miljöbalkens (1998:808) bestämmelse i 7 kap. 16 4. § ska det krävas särskilda skäl för att bygglov inte ska medges, särskilda skäl föreligger inte om den ändrade utformningen av byggnaden inte har uppenbar negativ betydelse i förhållande till de syften som framgår i Plan och bygglagen.

Utredningen klargör inte hur undantag kan begränsas till byggnader för mikroföretag eller vilka kriterier som ska gälla för särskilt skäl för att en sådan byggnad inte ska medges bygglov. Oklarheter på området kan leda till godtycke och rättsosäkerhet. Nuvarande kontrollfunktion hos kommuner och länsstyrelser bedöms vara ett enkelt förfarande för att strandskyddets syften ska vidmakthållas.

Bygglovsutredningen⁴, har i uppdrag att göra en systematisk översyn av regelverket för bl.a. bygglov. Remisstiden pågick till 21 oktober 2021.

³ SOU 2020:78 – Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd

⁴ SOU 2021:47 – Ett nytt regelverk för bygglov

Förenklingspolitiken i myndigheters tillämpning av olika regelverk

Utredningen menar att myndigheterna inte uppnår målen för förenklingspolitiken. Myndigheters rutiner och tjänster samt kommunikation och bemötande vid tillämpningen av olika regelverk för mikroföretagande kan förbättras och förenklas. Utöver regelverken lyfter företagen fram problem med mängden uppgifter som ska lämnas till myndigheter, långa handläggningstider, att olika tolkningar inom och mellan myndigheter görs samt kostnader för att samla ihop och lämna information.

Analysera förenklingsbehovet i gröna näringar

Företag inom de gröna näringarna är mest missnöjda med ovan nämnda faktorer. Utredningen ser behov av analyser och samverkan. Enligt förslaget ska länsstyrelserna samverka med Tillväxtverket, Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Naturvårdsverket för att kartlägga och konkretisera förenklingsbehov och komma med förslag på åtgärder.

Länsstyrelsen har redan ett uppdrag att förenkla för företagen. Att det arbetet stärks och får ett ökat genomslag i myndighetsutövningen är positivt. Länsstyrelsen har erfarenhet att genomföra aktiviteter för att öka kunskapen om regeltillämpning hos företag inom de gröna näringarna.

Plan för arbetet med regelförenklings- och regeltillämpning

Utredningen lämnar förslag på förenklings- och regeltillämpning. Myndigheter ska ges i uppdrag att ta fram planer för arbetet med regelförenklings- och regeltillämpning samt redovisa handläggnings- och kvalitetsgarantier för sin verksamhet. Ett särskilt uppdrag ges till Tillväxtverket och Transportstyrelsen att utföra en behovsanalys för att identifiera upplevda problem för mikroföretag inom transportbranschen och därefter lämna förslag på åtgärder.

Länsstyrelsen instämmer i flera av förslagen om ökad samordning i syfte att förenkla för företag. Ett förbättrat informationsutbyte, informationsdelning och digitalisering förutsätter ökad samordning, gemensamma lösningar och ändringar i regelverk. Utredningen ger exempel på förbättringar i form av ökad vägledning, dialog med företagen, informativa webbsidor, guider och checklistor, fysiska möten som underlättar för företagen att göra rätt och förstå vad myndigheten kräver för information och underlag. Mycket av detta är naturliga moment i Länsstyrelsens verksamhet.

Länsstyrelsen vill poängtera att det är det operativa arbetet för att skapa värde för företag som är det väsentliga och inte planen som sådan. Kravet på en plan får inte bli för administrativt och resursmässigt betungande och som tar kraft ifrån det reella genomförandet av planen.

Länsstyrelsen lyfter även frågan om komplexiteten och styrningsförmågan när det gäller utförandet av offentliga tjänster. Regionala förutsättningar och mottagarens agerande skapar en stor variation i handläggningen, varmed förslaget om handläggnings- och kvalitetsgarantier kan resultera i dysfunktioner och ett styrbarhetsproblem som direkt eller indirekt motverkar huvudsyftet att förenkla för företag.

De traditionella lösningarna som bygger på att offentlig verksamhet ska koordineras och hållas tätt sammankopplad har fått allt svårare att klara kraven på resurseffektivitet och legitimitet. Det är inte möjligt att styra den operativa personalen (frontlinjepersonal) som direkt producerar tjänster och service åt medborgarna med centralt utformade instruktioner. Det krävs enligt vår mening en styrning som både medger att organisationer kan samverka och följa politiska intentioner men ändå ha den särprägel som företag och brukare förväntar sig av offentlig verksamhet. Styrningen bör vara mer tillitsbaserad än centralt kontrollerande för att bli effektiv.

Digitalisering

Genom att ta tillvara digitaliseringens möjligheter kan handläggningstider förkortas och uppgiftslämnarbördan minskas. Den svenska förvaltningsmodellen med självständiga myndigheter har relativa svagheter när det gäller att samordna förvaltningsgemensamma tjänster. Allt för många myndighetsspecifika lösningar finns etablerade som skiljer sig från varandra. Sverige saknar idag förvaltningsgemensamma grundläggande lösningar som finns i jämförbara länder, t.ex. den norska myndigheten Brønnøysundregistrene (www.brreg.no/).

Utredningen tar stöd i Myndigheten för digital förvaltnings (DIGG:s) delredovisning av uppdraget att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. DIGG anser att tekniska lösningar inte utgör något problem, men att organisatoriska, juridiska och finansiella frågor måste utredas vidare.

Länsstyrelsen välkomnar en fortsatt dialog med regeringen, statliga verk och myndigheter kring digitala tjänster och hur de utvecklas för att skapa nytta och förenklar för företagen. Ett första steg är att optimera och bättre koppla samman befintliga e-tjänster med en utvecklad digital ärendehantering.

En process för att hantera förenklingsbehov

Länsstyrelsen instämmer i förslaget om en mera strukturerad och sammanhållen process för att identifiera och hantera framtida förenklingsbehov. Förslag ges att processen bör innefatta bl.a. ex-ante utvärderingar i samband med det ursprungliga beslutet om att inrätta en regel, påkallade löpande analyser då en existerande regel inte upplevs fylla sitt syfte eller motsvara proportionalitetsprincipen, samt ex-post utvärderingar när en regel använts en period.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att förstärka resurserna till Regelrådet och inrätta en sammanhållen process samt att inrätta ett kansli för genomförandet och att säkra att regelgivning baseras på proportionalitet, samhälls-ekonomisk effektivitet och målen för förenklingspolitiken.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att inrätta ett konsultationsforum med uppgift att inhämta information från berörda aktörer om vilka regler som behöver utvärderas och bästa sättet att inte överimplementera EU rätten.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att inrätta ett samordningsforum för förenklingspolitikens genomförande med fokus på regelgivning som anses särskilt betungande. Dess arbete kan samordnas av Tillväxtverket.

Medverkan och beslut

I detta ärende har Landshövding Helene Hellmark Knutsson beslutat med Kennet Johansson som föredragande. Samråd i detta ärende har skett med Länsstyrelsen i Örebro län och Länsstyrelsen i Jämtlands län

Helene Hellmark Knutsson

Kennet Johansson